

Ungdommen erobrer Mellemøsten

Aldrig før har der været så mange unge i Mellemøsten som i dag. De unge dominerer kampene for alt fra borgerrettigheder til kulturel frihed.

Unge i Mellemøsten

Af Adam Hannestad, Kairo

Jeg vil aldrig tale med dig igen.

Men jeg vil aldrig forlade dig.

Nat efter nat vokser mine følelser for dig.

Du er min elskede, min drøm, du smelter mig.

Den libanesiske sangerinde Nancy Ajrams superhit fra 2003, 'Akhsmak Ah', har ikke umiddelbart meget at gøre med demokratiaktivister i Egypten, brug af mobiltelefoner i Saudi-Arabien, kvinderetsforkæmpere i Marokko eller, for den sags skyld, terrorangrebet i New York to år tidligere.

Men det har det på en måde alligevel.

Der går en rød tråd gennem alle disse begivenheder. En tråd, der handler om forandring, drevet af den mest markante befolkningsgruppe i Mellemøsten og den arabiske verden: de unge.

»Der er en utrolig grad af forandringer i Mellemøsten lige nu, og alle steder er det båret af de unge. Der er kommet en ny generation, for hvem interaktion med resten af verden er langt lettere på grund af satellit-tv og cyberspace. De unge vil tages med på råd«, siger mellemøstespert Jørgen Bæk Simonsen, der leder af Det Danske Kulturinstitut i Damaskus.

Det kan lyde som en selvfølge i Vesten, men det er det ikke i den arabiske verden. Her har der aldrig været ungdomsoprør eller seksuel frigørelse. I stedet har landene været præget af både konservative traditioner og repressive regimer, der ikke ønskede forandringer i tingenes tilstand.

Men flere forskere noterer sig, at i øjeblikket falder flere ting sammen. Først og fremmest, at der aldrig har været så mange unge arabere og iranere som nu.

Største generation

»Ingen generation af arabiske unge har været så stor som den nuværende. Deres stigende antal, kombineret med deres sårbarhed, gør det livsvigtigt at beskytte og motivere dem«, bemærkede FN-kontoret UNDP, der i 2003 udarbejdede den hidtil grundigste rapport, der er lavet om befolkningerne i den arabiske verden.

Af rapporten fremgik det, at 43 procent af de næsten

300 millioner arabere var under 15 år. Mere end halvdelen var under 20 år. Nogenlunde samme billede var der i det ikkearabiske land Iran.

»Ungdommen har en vigtigere plads end nogensinde i regionen – alene i kraft af de enorme demografiske forandringer«, siger den tyskegyptiske forsker Sonja Hegasy fra Zentrum Moderner Orient i Berlin.

Hun bemærker, at ved terrorangrebene i USA 11. september 2001 var det påfaldende, hvor mange af gerningsmændene der var relativt unge og veluddannede. Det kom som en stor overraskelse for Vesten, der ikke anede, at de antivistlige følelser var så stærke blandt nogle unge.

»Derfor er det også bydende nødvendigt, at vi giver os til at undersøge, hvad de unge tænker og tror. I øjeblikket er der censur i mange lande, der forhindrer reelle undersøgelser. Man kan ikke bare gå på gaden i Kairo eller Rabat og uddele spørgeskemaer. Så vi ved meget lidt om, hvor disse samfund er på vej hen«, siger hun.

Derfor er det mest i punkt-nedslag, at man kan se, hvad der optager de unge. Som Nancy Ajrams musikvideo.

Frontalangreb

Den libanesiske sexkillings æggede dans og lette påklædning var med vestlig målestok ikke specielt chokerende. Men den rystede mange af de ældre magthavere, der opfattede den som et frontalt angreb på deres værdier.

I Egypten besluttede parlamentet at forbyde videoen. Men det hindrede ikke de unge på gaden i at skaffe den i piratkopier. Den blev den første i en lavine af seksuelt udfordrende arabiske musikvideoer – fortrinsvis med kvindelige sangere – der fortsat vækker voldsom debat i medierne.

Satellit-tv er ikke den eneste elektroniske affødt ændring af livet i regionen. I de mest konservative lande som Saudi-Arabien og Iran har ny mobilteknologi gjort det lettere for unge at møde hinanden. Unge på tværs af landegrænser mødes i chatrooms på internettet og diskuterer liv, tro og kærlighed.

Men de kulturelle forandringer er kun en lille del af de vinde, der blæser over Mellemøsten. For de rekordstore ungdomsårgange har generelt ikke lyse udsigter.

Høj arbejdsløshed

En rapport fra FN's internationale arbejdsorganisation

GILDE I BEIRUT. Den libanesiske sexkillings Nancy Ajrams hit fra 2003 rystede mange af de ældre magthavere, der opfattede den som et frontalt angreb på deres værdier. – Foto: Prado Vincent

ILO viste sidste år, at Mellemøsten er den region i verden, der har højest ungdomsarbejdsløshed. En fjerdedel af de 15-24-årige unge er arbejdsløse mod 21 procent i resten af Afrika og 16 procent i Latinamerika.

Den anerkendte libanesiske kommentator Rami G. Khouri deltog i maj i en arabiske ungdomskongres. Bag efter beskrev han i Libanonavisen Daily Star, at han var rystet over, hvor galt det stod til – og hvor lidt magthaverne syntes at interessere sig for de unges tanker.

»Arabiske samfund har tradition for at behandle de unge på en overfladisk og patroniserende måde. De tilbyder en sportsklub her eller spejdertrup der...og en tilsvarende utroværdig lejlighedsvis tale fra en fremtrædende embedsmand om, at de unge er fremtiden«, skrev han.

Han noterede sig, at både de voldsomme gadeprotester i Beirut i februar – der endte med at vælte regeringen og

tvinge syriske besættelsestropper ud af landet – og de tiltagende borgerretsdemonstrationer i Egypten er båret af unge. Det samme gælder mindre protestbevægelser i lande som Marokko, Bahrain, Syrien og flere andre.

Irans unge rocker i smug

Vestlig rockmusik er skabt af narkomaner, mener det iranske præstestyre. Men de unge vil have det.

Af Robert Tait, The Guardian, Teheran

De hvinende guitarsoloer og fængende keyboardtemaer er tydeligvis inspireret af Pink Floyd, Yes, Deep Purple og andre rockikoner fra 1970'erne. Men selv om medlemmerne af bandet Norik Misakian næsten er lige så virtuose som deres forbilleder, opnår de næppe nogensinde samme verdensberømmelse eller rigdom.

Norik Misakian er ét blandt hundreder af iranske rockbands, der til myndighedernes store fortrydelse skyder op i disse år, men gruppen har aldrig haft mulighed for at spille offentligt.

De fire medlemmer har stort set opgivet håbet om at komme til at leve af deres musik. Men de har alligevel gjort endnu et forsøg på at nedbryde de kulturelle og religiøse barrierer, der står mellem dem og publikum, ved at søge om tilladelse til at udgive deres første album.

De har oddsene imod sig, for Irans præstestyre betragter rockmusik som et symbol på vestlig dekadence og politisk oprør.

»Vi svømmer imod strømmen, og vi ved, at det kan være umuligt«, siger 34-årige Misakian, der er bandets leadguitarist og sangskriver.

»Der er så mange problemer, når man søger tilladelse til at udgive musik, og mange bands vælger at give op. Men vi giver ikke op. Det er ikke pengene, der er vigtige for os. Vi vil bryde grænser og sikre, at albummet kan

KULTURELT UPASSENDE. Al musik i Iran skal godkendes af kulturministeriet for at sælges lovligt. Kun få får udgivet deres musik. Rock betragtes generelt som upassende. – Foto: Vahid Salemi/AP

købes i musikbutikkerne.

Ministeriet for kultur og islamisk vejledning har allerede afvist albummet – der rummer ti instrumentalnumre og bærer den engelske titel 'Trails of the Soul' ('Spør af Sjælen', red.). Ministeriets begrundelse var, at vestlig rockmusik er skabt af narkomaner.

Genindsendt

Men bandet lod sig ikke kyse og har indsendt ansøgningen igen. Udfaldet kan give et vigtigt fingerpeg om, hvordan det kulturelle klima bliver under Irans nye ultra-konservative præsident, Mahmoud Ahmadinejad. Bandet forsøger at overbevise myndighederne om, at det kun har musikalske – og ikke politiske – ambitioner.

Hvis tilladelsen kommer i

hus, vil bandets medlemmer prøve at distribuere albummet som en dvd i Europa, USA, Golfstaterne og også hjemme i Iran.

Uden den eftertragtede tilladelse får bandet aldrig lov til at optræde på en scene. Det er nemlig kun kunstnere, der har udgivet cd'er, der må give koncerter i Iran.

»Det er umuligt at leve af at spille rockmusik i Iran«, siger bandets 30-årige basist, Edvin Markarian. »Man spiller for sig selv. Det er kunst for kunstens skyld.«

Bandets trængsler deles af mange andre rockmusikere over hele Iran. Det er kun lykkedes for en håndfuld at få udgivet deres musik.

I kulturministeriet sidder embedsmænd med røde penne og gennemgår tekster og musik på alle plader, der bli-

ver foreslået til udgivelse.

Nogle bands, såsom Norik Misakian, forsøger at unddrage sig ministeriets mistro ved udelukkende at skrive instrumentalnumre, så der i hvert ikke optræder noget, der kan tolkes som anstødelige ord i deres musik. Men rock er ikke blandt de officielt tilladte musikgenrer, og ministeriet vælger ofte at afvise den slags værker som kulturelt upassende.

Private koncerter

Nogle kunstnere har i mangel af bedre oprettet hjemmesider på internettet for at få deres musik ud ad den vej. Andre omgår forbuddet ved at arrangere hemmelige koncerter i private hjem eller parkeringskældre, selv om de risikerer piskestraf, hvis de bliver opdaget.

Restriktionerne har åbenbart ikke afskrækket kunstnerne. En uofficiel kulturhjemmeside, Teheran Avenue, udkrev for nylig en konkurrence for at finde de mest lovende bands, og 86 deltagere har meldt sig. 80 procent af dem er rockbands.

»De fleste af disse bands er undergrundsfænomener, som ikke har store muligheder for at få deres musik udgivet, men der bliver stadig flere af dem«, siger hjemmesidens grundlægger, Sohrab Mahdavi.

»Og det giver jo mening. Den unge generation er med os. Omkring 70 procent af den iranske befolkning er under 35 år, og så vil mange af dem jo orientere sig mod rockmusik.«

Den tendens afspejler en opsigtsvækkende forvand-

Ny serie

■ En ny generation af unge er i kraftig vækst i det Mellemøsten, der i dag står mellem tradition og fornyelse. I et land som Yemen er det næsten hver anden indbygger, som nu er under 15 år, mens andelen er 46 procent i de palæstinensiske områder i Gaza/Vestbredden, 41 procent i Irak og 38-39 procent i Syrien og Saudi-Arabien.

■ Politiken sætter i denne serie fokus på de unge i Mellemøsten – og de forandringer, de er med til at fremkalde.

Jørgen Bæk Simonsen er enig.

»Alle de steder, hvor man har været på gaden, har der især været tale om unge mennesker«, siger han.

Mens nogle forskere mener, at islamismen er i frem-march blandt de unge, er han uenig.

Intet tilbud

»Islam har ikke nogle nye tilbud til de unge. Det betyder ikke, at islamismen som sådan er væk. Men jeg tror ikke, at den dystre økonomiske situation vil betyde øget islamisme«, siger han.

For Sonja Hegasy er det netop den slags spørgsmål, hun gerne vil have svar på. Men det er svært.

»Vi ved simpelthen ikke, hvad der sker. Jeg kan se, at mange unge er mere optaget af religion end i 1970'erne. Men er det flertallet? Jeg ved det ikke. Ingen ved det.«

adam.hannestad@pol.dk

Ung i Iran

■ Omkring 70 procent af iranerne er under 35 år.

■ Derfor har en stor del af befolkningen et helt andet forhold til ayatollah Khomeinis 'islamiske revolution' i 1979: Hvor deres forældre oplevede den som et opgør med en upopulær og amerikanskstøttet shah, så klager mange unge over de strenge islamiske love.

■ Prostitution og narkomisbrug udgør betydelige sociale problemer i Iran, bl.a. på grund af hiv/aids-spredning.

ling siden den islamiske revolution i 1979, hvor al musik, bortset fra religiøse og revolutionære sange, blev forbudt.

Forbuddet blev lempeet en smule under landets nu afdøde religiøse leder, ayatollah Khomeini, der tillod traditionel folkemusik.

Rockmusikken, der var populær i landet før revolutionen, indledte et snigende comeback i 1990, da den daværende præsident, Akbar Hashemi Rafsanjani, tillod et kulturelt løb, som hans reformvenlige efterfølger, Mohammad Khatami, fulgte op og udviklede.

Derfor kan man i dag frit købe en bredt udvalg af musik af kunstnere som David Bowie, Led Zeppelin og Radiohead, som tidligere var bandlyst i Iran. Kunstnere som Madonna og Abba findes dog ikke på markedet, da landets islamiske lovgivning forbyder kvindesang.

udland@pol.dk

Oversættelse: Tonny Pedersen

Auktion
30 aug - 1 sept

MUSIK. MÅBYGNINGEN

OLSSALG

OLSS N